

Landbrugsministeren (Sønderup): Jeg skal tillade mig for det høje ting at forelægge forslag til lov om visse landbrugsejendommers brug og overgang til selveje.

Dette lovforslag har været genstand for udvalgsbehandling i folketinget, og der opnåedes derunder enighed om en ændring i forslaget § 3. Denne ændring går i det væsentlige ud på, at der gives brugeren en lovbestemt panteret i bruget for hans eventuelle godtgørelseskrav for forbedringer, som han har tilført ejendommen, og denne lovbestemte panteret får prioritet forud for ældre almindelig pantegæld.

Idet jeg iøvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsagede forslaget ved dets fremsættelse i folketinget, og til den af folketingetsudvalget afgivne betænkning, skal jeg anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Jeg skal dernæst tillade mig at forelægge forslag til lov om brug af visse ejendomme og boliger på landet.

Dette lovforslag er vedtaget uændret af folketinget, og idet jeg kan henvise til de bemærkninger, der ledsagede forslaget ved dets fremsættelse i folketinget, skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig behandling i dette høje ting.

Endelig skal jeg tillade mig at forelægge forslag til lov om tillæg til lov om landbrugsejendomme.

Også dette lovforslag, der slutter sig til de to foregående forslag, er vedtaget uændret af folketinget, og jeg skal derfor med henvisning til de bemærkninger, der ledsagede forslaget ved fremsættelsen i folketinget, anbefale lovforslaget til velvillig behandling her i det høje ting.

Ælkær: De tre lovforslag, den højtærede landbrugsminister her har forelagt, er resultatet af et grundigt og omfattende kommissionsarbejde, og i kommissionsbetænkningen er der gjort udførligt rede for lovforslagenes indhold.

Lovforslaget om visse landbrugsejendommers brug og overgang til selveje omfatter en del af de ejendomme, der henhører under loven om brug af huse på landet. En ejendom falder ind under lovens regler, når den har et tilliggende på under 1 td. hartkorn, i visse tilfælde dog under 2 tdr. hartkorn, og hvis ejeren tillige ejer anden landbrugsejendom, såfremt disse ejendomme var bortforpagtet inden 1. april 1927 eller ved særlig godkendelse af brugskommissionen på et senere tidspunkt er bortforpagtet i henhold til brugsloven.

De brug, der omfattes af lovforslaget, skal som hidtil gives i brug for 8 år ad gangen. Når perioden er udløbet, kan brugeren forlange, at forpagtningskontrakten fornyes igen for en 8-årig periode. Denne ret har brugeren også nu, men fornyelsesretten har været baseret på tidsbegrænsede tillægslove. Den gøres nu vedvarende, hvad der betyder, at brugere får en tryggere retsstilling og kan disponere på lang sigt. Det betyder uhyre meget for de pågældende brugere, at tilværelsen kan være så tryk som muligt, at der kan forbedres og investeres og dermed skabes større indtjeningsmuligheder.

Jeg husker for 40 år siden, at jeg fik det bestemte indtryk af landejendommene i Jylland, at bygningerne selv på de dårlige jorder var betydelig bedre end på Sjælland, hvor man har de gode jorder. Forholdet er det, at i Jylland var det frie ejendomme, der var ikke så mange godser. Da godserne i sin tid blev dannet, var godsejerne så kloge, at de satte sig fast på den fede jord; det var især øerne og Østjylland, der fik den ære. Den senere udvikling var fæstesystemet, hvor brugerens forbedringer af hans fæstebud, f. eks. ved opførelse af nybygninger, ikke blev godskrevet af ejeren.

De dårlige bygninger i fæstebudene medførte uheldige brugsforhold for de pågældende. Det var en bremse på foretagssomheden. De ønsker, der næredes om at gøre hjemmet godt og smukt, forbedre jorden gennem drift, vandafledning o. s. v., blev holdt nede på grund af de uheldige ejer- og kontraktforhold. Der er gået meget tabt for brugeren og dermed også for samfundet. Lovgivningen har dog stadig søgt at forbedre forholdene.

I lovforslaget bestemmes det, at forpagtningsafgiften ikke må sættes højere end til 4 pct. årlig af ejendomsskylden plus skatter og afgifter, uden at husmandsbrugskommissionen godkender det.

Brugeren kan med 1 års varsel kræve den nye lovs regler bragt i anvendelse på sit forpagtningsforhold.

Brugeren får ret til med husmandsbrugskommissionens godkendelse at optage lån mod pant i den lejede ejendom under den forudsætning, at lånet anvendes til påkrævede forbedringer på jord eller bygninger. Og brugeren kan få statslån efter statshusmandslovens regler til køb af ejendommen.

I § 3 bestemmes det, at brugeren, eventuelt hans dødsbo eller arvinger, ved brugsforholdets ophør kan kræve godtgørelse af